

BEARTAS AIRGEADAÍOCHTA NA HEORPA

Tá an Córas Eorpach Banc Ceannais (CEBC) comhdhéanta de BCE agus bainc cheannais náisiúnta Bhallstáit uile AE. Is é príomhchuspóir CEBC cobhsaíocht praghsanna a choimeád ar bun. Chun a phríomhchuspóir a ghnóthú bunaíonn Comhairle Rialaitheach BCE a cinntí ar straitéis dhá cholún um beartas airgeadaíochta agus cuireann sí chun feidhme iad trí úsáid a bhaint as bearta airgeadaíochta caighdeánacha agus neamhchaighdeánacha araon. Is iad príomhionstraimí bheartas airgeadaíochta BCE ná oibríochtaí margaidh oscailte, saoráidí seasmhacha agus sealbhú cúlchistí fosta. Mar fhreagairt ar an ngéarchéim airgeadais, d'athraigh BCE a straitéis cumarsáide trí réamhthreoir a sholáthar maidir le beartas ráta úis BCE a stiúradh amach anseo ag brath ar a bhfuil i ndán do chobhsaíocht praghsanna agus tá líon áirithe beart airgeadaíochta neamhchaighdeánach glactha aige. I measc na mbeart sin, tá ceannach sócmhainní agus bannaí ceannasacha ar an margadh tánaisteach agus é mar chuspóir cobhsaíocht praghsanna agus éifeachtacht an tsásra tarchurtha beartais airgeadaíochta a choimirciú.

AN BUNÚS DLÍ

- Airteagail 119-144, 219 agus 282-284 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE);
- Prótocal (Uimh. 4) a ghabhann le Conradh Liospóin maidir le Reacht an Chórais Eorpaigh Banc Ceannais (CEBC) agus an Bhainc Ceannais Eorpaigh (BCE).

CUSPÓIRÍ

Is é príomhchuspóir CEBC faoi Airteagal 127(1) CFAE ná cobhsaíocht praghsanna a ráthú. Gan dochar don chuspóir sin, tacaíonn CEBC leis an mbeartas eacnamaíoch ginearálta san Aontas d'fhonn rannchuidiú le cuspóirí an Aontais a ghnóthú. Gníomhaíonn CEBC i gcomhréir le prionsabal an gheilleagair margaidh oscailte le saoriomaíocht, ag cuidiú le hacmhainní a leithdháileadh go héifeachtúil (Airteagal 127(1) CFAE).

A BHFUIL BAINTE AMACH

A. Treoirphrionsabail ghníomhaíocht BCE

1. Neamhspleáchas BCE

Leagtar amach bunphrionsabal neamhspleáchas BCE in Airteagal 130 CFAE ('ní fhéadfaidh BCE ná banc ceannais náisiúnta ná aon chomhalta dá gcomhlachtaí cinnteoireachta teagaisc a iarraidh ná a ghlacadh ó institiúidí, comhlachtaí, oifigí ná gníomhaireachtaí Aontais, ó aon Rialtas Ballstáit ná ó aon chomhlacht eile agus na cumhachtaí agus na cúraimí agus na dualgais a chuirtear orthu le Conarthaí agus le Reacht CEBC agus BCE á bhfeidhmiú agus á gcomhlíonadh'). Déantar neamhspleáchas BCE a choimeád chomh maith leis na toirmisc dá dtagraítear in Airteagal 123 CFAE, a bhfuil feidhm acu maidir leis na bainc cheannais chomh maith: tá toirmeasc ar shaoráidí rótharraingthe nó aon chineál eile creidmheasa i bhfabhar institiúidí nó comhlachtaí an Aontais, rialtais láir, údaráis réigiúnacha, áitiúla nó phoiblí eile arna rialú faoin dlí poiblí nó ag gnóthais phoiblí sna Ballstáit. Tá neamhspleáchas BCE bunaithe ar shaor-rogha na n-ionstraimí beartais airgeadaíochta. Foráiltear leis an gConradh d'úsáid ionstraimí traidisiúnta (Airteagal 18 agus Airteagal 19 den Reacht) agus ceadaítear don Chomhairle Rialaithe cinneadh a dhéanamh faoi úsáid modhanna eile (Airteagal 20 den Reacht).

2. Prionsabail na cuntasachta agus na trédhearcachta in BCE

Leis an gConradh (Airteagal 284 CFAE) agus an Reacht (Airteagal 15), déantar ceangaltas maidir le tuairisciú a fhorchur. Tarraingíonn BCE suas agus foilsíonn sé tuarascálacha ar ghníomhaíochtaí CEBC uair sa ráithe ar a laghad. Foilsítear ráiteas comhdhlúite airgeadais CEBC gach seachtain. Ón tús, chuir Feasachán Míosúil BCE anailís ghrinn ar fáil ar an staid eacnamaíoch agus ar ionchas d'fhorbairtí praghsanna. I mí Eanáir, cuireadh Feasachán Eacnamaíoch nua in ionad an Fheasacháin Mhíosúil a fhoilseofar dhá sheachtain i ndiaidh gach cruinnithe maidir le beartas airgeadaíochta i bhfianaise an athraithe i mí Eanáir 2015 go dtí tréimhse sé seachtaine i gcás cruinnithe maidir le beartas airgeadaíochta den Chomhairle Rialaithe. An 19 Feabhra 2015, d'fhoilsigh BCE, den chéad uair, tuairisc ar chruinniú maidir le beartas airgeadaíochta den Chomhairle Rialaithe agus, mar thoradh air sin, rinne sé é féin a ailíniú le beartas cumarsáide de chuid príomhbhainc cheannais eile. Cuireann BCE tuarascáil bhliantúil maidir le gníomhaíochtaí CEBC agus beartas airgeadaíochta ón mbliain roimhe agus ón mbliain reatha faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa. Tá BCE cuntasach do Pharlaimint na hEorpa agus tagann comhaltaí Bhord Feidhmiúcháin BCE os a comhair go minic.

3. Rialacha vótála i gComhairle Rialaithe BCE (Airteagal 10(2) den Reacht)

Bhíodh an prionsabal 'comhalta amháin, vóta amháin' i bhfeidhm sa Chomhairle Rialaithe. Faoi Chonarthaí AE, bhí córas rothlach le cur chun feidhme mar chuid de chóras vótála Chomhairle Rialaithe BCE chomh luath agus a sháródh líon na dtíortha sa limistéar euro 18, rud atá amhlaidh ón 1 Eanáir 2015, nuair a chuaigh an Liotuáin isteach sa limistéar euro. Is é is bun leis an rothlú ná éifeachtacht chóras cinnteoireachta BCE a áirithiú le líon níos mó rannpháirtithe. Roinntear ceithre cheart vótála idir na Gobharnóirí ó na tíortha sa limistéar euro atá rangaithe ón gcéad áit go dtí an cúigiú háit de réir mhéid a ngeilleagar agus mhéid a n-earnálacha airgeadais

(faoi láthair is iad sin an Ghearmáin, an Fhrainc, an Iodáil, an Spáinn, agus an Ísiltír na tíortha sin). Roinneann na tíortha eile (14 thír faoi láthair) 11 cheart vótála. Glacann na Gobharnóirí sealanna chun úsáid a bhaint as na cearta gach mí ar bhonn uainíochta. Tá cearta vótála buana ag comhaltaí Bhord Feidhmiúcháin BCE.

B. Straitéis um beartas airgeadaíochta BCE

1. Forbhreathnú

An 13 Deireadh Fómhair, tháinig Comhairle Rialaithe BCE ar chomhaontú maidir le príomhghnéithe a straitéise um beartas airgeadaíochta, is iad sin (i) sainmhíniú cainníochtúil ar chobhsaíocht praghsanna, (ii) ról tábhachtach maidir faireachán a dhéanamh le fás airgid arna shainnithint ag comhiomlán airgeadaíochta agus (iii) measúnú leathan ar a bhfuiltear á thuar maidir le forbairtí praghsanna. Roghnaigh BCE straitéis airgeadaíochta bunaithe ar dhá cholún (Colún 1: anailís eacnamaíoch; Colún 2: anailís airgeadaíochta), a ndearnadh a rólanna faoi seach a shainmhíniú go soiléir an athuir le linn an athbhreithnithe ar straitéis airgeadaíochta an 8 Bealtaine 2003.

2. Cobhsaíocht praghsanna

Sainmhínítear cobhsaíocht praghsanna mar ráta boilscithe (méadú bliain ar bhliain in Innéacs Comhchuibhithe Praghsanna do Thomhaltóirí (ICPT) don limistéar euro) faoi bhun 2%, ach gar dó, sa mheántéarma.

3. An chéad cholún den straitéis um beartas airgeadaíochta: anailís eacnamaíoch

Leis an anailís eacnamaíoch, déantar na tosca gearrthéarmacha agus meántéarmacha maidir le forbairtí praghsanna a mheasúnú. Díritear ar fhíorghníomhaíocht agus ar choinníollacha airgeadais sa gheilleagar. San anailís eacnamaíoch, cuirtear san áireamh go mbíonn tionchar mór ag an idirghníomhú maidir le soláthar agus éileamh i margaí na n-earraí, na seirbhísí agus na dtosca ar fhorbairtí praghsanna i ndiaidh na dtréimhsí sin. Chuige sin, déanann BCE athbhreithniú, *inter alia*, ar fhorbairtí ar an aschur iomlán, ar éileamh agus ar dhálaí mhargadh an tsaothair, ar réimse leathan táscairí praghsanna agus costais, ar an mbeartas fíoscach, ar chomhordú íocaíochtaí don limistéar euro agus ar phraghsanna sócmhainní^[1].

4. An dara colún den straitéis um beartas airgeadaíochta: anailís airgeadaíochta

Baineann an anailís airgeadaíochta leas as an nasc fadtréimhseach idir airgead agus praghsanna agus fónaí an anailís sin go príomha mar mhodh chun na táscairí gearrthéarmacha agus meántéarmacha le haghaidh beartas airgeadaíochta a eascraíonn as an anailís eacnamaíoch a chros-seiceáil. Tá anailís mhionsonraithe ar fhorbairtí airgeadaíochta agus creidmheasa mar chuid den anailís airgeadaíochta d'fhonn measúnú a dhéanamh ar a n-impleachtaí maidir le fás eacnamaíoch agus boilsciú sa todhchaí.

C. An beartas airgeadaíochta a chur chun feidhme: ionstraimí agus nósanna imeachta

Déanann beartas airgeadaíochta BCE difear do rátaí úis ar fud an gheilleagair sa limistéar euro go hindíreach, agus go háirithe i gcás rátaí le haghaidh iasachtaí arna

[1] Tógtar cur síos an dá cholún ó: Bheartas airgeadaíochta BCE (2011), <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/monetarypolicy2011en.pdf>

ndeonú ag bainc thráchtála agus i gcás taiscí coigiltis trí rátaí úis a bhunú ag a bhféadfaidh na bainc thráchtála airgead a fháil ón mbanc ceannais. Úsáideann BCE réimse ionstraimí chun a bheartas airgeadaíochta a chur chun feidhme.

1. Oibríochtaí margaidh oscailte

Tá ról tábhachtach ag oibríochtaí margaidh oscailte maidir le rátaí úis a stiúradh, staid na leachtachta sa mhargadh a bhainistiú agus seasamh ó thaobh an bheartais airgeadaíochta de a chur in iúl. Tá oibríochtaí margaidh oscailte rialta an Eorachórais comhdhéanta d'oibríochtaí aon seachtaine chun leachtacht a sholáthar in euro (príomhoibríochtaí athmhaoiniúcháin nó MROanna) agus oibríochtaí trí mhí chun leachtacht a sholáthar in euro (oibríochtaí athmhaoinithe fhadtéarmacha nó LTROanna). Baintear úsáid as príomhoibríochtaí athmhaoiniúcháin chun rátaí úis gearrthéarmacha a stiúradh, staid na leachtachta a bhainistiú agus seasamh ó thaobh an bheartais airgeadaíochta de sa limistéar euro a chur in iúl; le hoibríochtaí athmhaoinithe fadtéarmacha cuirtear athmhaoiniú fadtéarmach breise ar fáil don earnáil airgeadais.

Oibríochtaí margaidh oscailte is ea oibríochtaí mionchoigeartaithe agus oibríochtaí struchtúracha nach bhfuil chomh rialta sin. Is é is aidhm le hoibríochtaí margaidh oscailte ná déileáil le luaineacht leachtachta gan choinne sa mhargadh, go háirithe d'fhonn na héifeachtaí ar rátaí úis a dhéanamh níos socra; is é aidhm leis na oibríochtaí eile go príomha ná seasamh struchtúrach an Eorachórais vis-à-vis an earnáil airgeadais a choigeartú ar bhonn buan.

2. Saoráidí seasmhacha an Eorachórais

Cuireann saoráidí seasmhacha leachtacht le haibíocht thar oíche ar fáil nó déanann siad í a ionsú agus déanann EONIA (Meáninnéacs Euro Thar Oíche) an ráta úis éifeachtach atá i réim i margadh euro idirbhainc thar oíche a thomhas. Cuireann an tEorachóras dhá shaoráid sheasmhacha ar fáil d'institiúidí creidmheasa: an tsaoráid iasachta imeallach chun leachtacht thar oíche a fháil ón mbanc ceannais, ar shócmhainní incháilithe leordhóthanacha a chruthú, agus tsaoráid taisce chun taiscí thar oíche a dhéanamh leis an mbanc ceannais.

3. Cúlchistí íosta a shealbhú

I gcomhréir le hAirteagal 19(1) den Reacht, d'fhéadfadh BCE a cheangal ar institiúidí creidmheasa a bunaíodh i mBallstáit cúlchistí a shealbhú le BCE agus le bainc cheannais náisiúnta. Is é is aidhm leis na cúlchistí íosta ná rátaí úis margaidh gearrthéarmacha a chobhsú agus ganntanas leachtachta struchtúrach a chruthú nó a mhéadú sa chóras bainc éireachta vis-à-vis an tEorachórais, lena ndéanfar níos éasca é smacht a choimeád ar rátaí an mhargaidh airgid trí leachtacht rialta a leithdháileadh. Socraíonn an Chomhairle Rialaithe na modhanna ríomha agus an cinneadh maidir leis an méid is gá.

4. Bearta neamhchaighdeánacha um beartas airgeadaíochta agus freagairt i gcás géarchéime amhail 2007: réamhthreoir agus cláir um cheannach sócmhainne

Ó mhí Iúil 2013, tá BCE ag cur réamhthreorach ar fáil maidir lena bhfuil i ndán do bheartas rátaí úis. Trí réamhthreoir a chur ar fáil, tháinig athrú ábharach ar straitéis chumarsáide BCE toisc go raibh baint aige sin, ní hamháin le conas a dhéanann BCE measúnú ar dhálaí eacnamaíochta reatha agus ar na rioscaí maidir le cobhsaíocht

praghsanna sa mheántearma ach leis an méid a thugtar le tuiscint ón measúnú maidir lena threo ó thaobh an bheartais airgeadaíochta de sa todhchaí freisin.

Ina theannta sin agus ó 2009, cuirtear roinnt clár um cheannach sócmhainne chun feidhme agus é mar chuspóir fás ar fud an limistéir euro a chothú agus iad i gcomhréir leis an aidhm rátaí boilscithe faoi bhun, ach gar do, 2% sa mheántearma a ghnóthú. In 2009 agus in 2011, sheol BCE dhá chlár ceannaithe bannaí faoi chumhdach (CBPP agus CBPP2). Ón 10 Bealtaine 2010 go dtí Feabhra 2012 rinne BCE idirghabhálacha ar mhargaí fiachais faoin gclár margaí urrús (CMU). I mí Lúnasa 2012, d'fhógair BCE go bhféadfaí oibríochtaí margaidh oscailte follasacha a dhéanamh i margaí bannaí ceannasacha tánaisteacha chun tarchur beartais airgeadaíochta iomchuí a choimirciú agus aonmheanma a bheartais airgeadaíochta a chaomhnú. I Meitheamh 2014, d'fhógair sé sraith oibríochtaí athmhaoinithe fadtéarmacha spriocdhíritha a raibh sé mar aidhm leo iasachtú bainc don earnáil phríobháideach neamhairgeadais sa limistéar euro a fheabhsú, cé is moite d'iasachtaí do theaghligh i ndáil le ceannach tí thar thréimhse dhá bhliain. I mí Mheán Fómhair 2014, d'fhógair BCE dhá chlár ceannaithe nua, is é sin an clár um urrúis shócmhainn-bhunaithe a cheannach agus an tríú clár ceannaithe bannaí faoi chumhdach (CBPP3), a raibh mar aidhm leo tarchur an bheartais airgeadaíochta a fheabhsú, tacú le creidmheas a sholáthar do gheilleagar an limistéir euro agus, mar thoradh air sin, beartas airgid réidh breise a chothú. An 9 Márta 2015, thosaigh BCE ag ceannach bannaí, sa mhargadh tánaisteach, arna n-eisiúint ag rialtais láir sa limistéar euro agus gníomhaireachtaí áirithe agus institiúidí idirnáisiúnta nó fornáisiúnta a bhí lonnaithe sa limistéar euro faoi chlár ceannaithe sócmhainní na hearnála poiblí (PSPP). Tá an clár ceannaithe sócmhainní leathnaithe (CCSL) comhdhéanta de ABSPP, de CBPP3 agus de PSPP, arb ionann a gceannacháin mhíosúla agus EUR 60 billiún. An 10 Márta 2016, bheartaigh BCE ceannacháin mhíosúla reatha sócmhainní a mhéadú go dtí EUR 80 billiún, teorainneacha do scaireanna eisithe agus scaireanna eisitheora a mhéadú ó 33% go dtí 50%, chun bannaí ar ghrád infheistíochta a ainmnítear in euro arna n-eisiúint ag corparáidí neamhbhainc arna mbunú sa limistéar euro i liosta na sócmhainní incháilithe a chur san áireamh agus sraith nua de cheithre TLTRO a sheoladh, ag tosú i Meitheamh 2016, a raibh aibíocht ceithre bliana ag gach ceann acu. Is é is aidhm do na hoibríochtaí sin ná seasamh cuidiúil BCE maidir le beartas airgeadaíochta a threisiú agus tarchur an bheartais airgeadaíochta a neartú trí iasachtú bainc a dhreasú tuilleadh. Tá siad le déanamh go dtí go mbraithfidh BCE coigeartú leanúnach i gconair an bhoilscithe atá i gcomhréir lena aidhm rátaí boilscithe faoi bhun, ach gar do, 2% a ghnóthú sa mheántearma. An 8 Nollaig 2016, chinn Comhairle Rialaithe ceannach na sócmhainní míosúla a choimeád ag EUR 80 billiún go dtí Márta 2017. Ó Aibreán 2017 go dtí Nollaig 2017, agus ina dhiadh sin más gá, coimeádfar na ceannacháin mhíosúla ar leibhéal EUR 60 billiún. Chinn BCE chomh maith roinnt paraiméadar dá chlár ceannaithe sócmhainní a choigeartú, le héifeacht ó Eanáir 2017: laghdaíodh an íosaibíocht fágtha de shócmhainní incháilithe faoi PSPP ó dhá bhliain go dtí bliain amháin agus faoi CCSL, ceadófar ceannach sócmhainní le toradh go dtí aibíocht faoi bhun ráta saoráide taisce BCE, a mhéid is gá.

RÓL PHARLAIMINT NA HEORPA

De bhua Airteagal 284(3) de CFAE agus Airteagal 15(3) de Reacht CEBC, is gá d'Uachtarán BCE tuarascáil bhliantúil a chur faoi bhráid na Parlaiminte. Ina rún an 25 Feabhra 2016 maidir le tuarascáil bhliantúil an Bhainc Ceannais Eorpaigh 2014, chuir an Pharlaimint i dtreis go raibh gá le dálaí airgeadais maidir le hinfheistíocht phríobháideach agus poiblí a fheabhsú, thug sí rabhadh maidir leis na rioscaí airgeadais ag eascairt as rátaí úis ísle fadtréimhseacha i mBallstáit áirithe agus leis na leibhéil arda agus éagsúla d'fhiachas príobháideach agus poiblí, chuir sí fáilte roimh chinneadh BCE miontuairiscí achoimre a chruinnithe a fhoilsiú agus leag sí béim ar an ngá a bhí ann le cuntasacht dhaonlathach i bhfianaise na bhfreagrachtaí nua a thugtar do BCE maidir le cúraimí maoirseachta. Tagann Uachtarán BCE os comhair Choiste um Ghnóthaí Eacnamaíocha agus Airgeadaíochta na Parlaiminte ceithre huair in aghaidh na bliana le cinntí beartais BCE a mhíniú agus ceistanna a fhreagairt ó chomhaltaí an choiste (An tIdirphlé Airgeadaíochta). Bíonn na cruinnithe oscailte don phobal i gcoitinne agus foilsítear na trasc-scríbhinní ar shuíomh gréasáin na Parlaiminte agus ar shuíomh gréasáin BCE araon.

Dario Paternoster / Dirk Verbeken / Dražen Rakić
05/2019

